

Motion till riksdagen 2010/11:T505

av **Lars-Axel Nordell (KD)**

IT-politik för hela Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en bred nationell IT-politisk strategi.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utnyttja potentialen inom informationsteknologisektorn genom ett nära samarbete mellan det offentliga och teknikens drivande krafter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka samarbetet mellan staten och näringslivet i form av offentlig-privat samverkan (OPS).
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten inte bör avhända sig sitt kontrollerande inflytande i Telia Sonera innan man har funnit en ur säkerhetspolitisk synpunkt godtagbar lösning för ägandet av den infrastruktur som företaget kontrollerar via Skanova.¹
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en kommun i vissa fall, inom befintliga regionalpolitiska anslag, bör kunna få pengar från staten för att täcka en del av den nationella medfinansieringen av EU:s investeringsmedel för fiberinfrastruktur.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det är viktigt att PTS i sin tillståndsprocess tar hänsyn till 800-bandets betydelse för att säkra tillgången till bredband med hög kapacitet i hela landet, särskilt i områden där det inte är ekonomiskt rimligt att dra bredband via kabel.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 90 % av alla hushåll ska ha tillgång till uppkoppling med minst 100 Mbit senast 2015.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 90 % av alla hushåll ska ha tillgång till uppkoppling med minst 1 Gbit senast 2020.

Fel! Okänt namn på

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samtliga som bor och verkar i Sverige snarast ska ges rätt till ett funktionellt tillträde till Internet på minst 2 Mbit/s.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en operatörsfinansierad fond för att finansiera IT-investeringar i områden där detta ej kan ske på kommersiella villkor.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ägare av befintliga accessnät, såväl koppar som fiber, ska vara skyldiga att låta andra aktörer köpa tillträde till näten för att kunna erbjuda bredbandstjänster till konsumenter.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara världsbäst på e-förvaltning.²
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten ska vara proaktiv och ett gott föredöme i att utnyttja IT för ”gröna” syften.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av energiskattenivåerna för molntjänster och liknande verksamheter.³
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett pristak på s.k. dataroaming.

¹ Yrkande 4 hänvisat till NU.

² Yrkande 12 hänvisat till KU.

³ Yrkande 14 hänvisat till SkU.

En bred IT-politisk strategi behövs

Att använda sig av olika informationstekniska (IT) lösningar har blivit en så självklar del av vår vardag att vi knappast tänker på det. Nästan allt bygger på någon IT-lösning i botten. Globaliseringen och utvecklingen av tjänstesamhället hade knappast blivit av utan IT. Den moderna informations- och kommunikationstekniken kan också bidra till att stärka demokratin och förenkla medborgarnas och företagens kontakt med politiker och offentlig förvaltning.

Hösten 2009 presenterade alliansregeringen en bredbandsstrategi för Sverige. Regeringens ambition är att öka användningen av IT i hela samhället för att stärka Sveriges konkurrenskraft, tillväxt och innovationskraft samtidigt som en hållbar utveckling säkras. I regeringens bredbandsstrategi uttalas att regeringen inte ska styra marknaden eller den tekniska utvecklingen. Regeringens huvudsakliga uppgift definieras som att skapa goda förutsättningar för marknaden, formulera politiska mål och undanröja hinder för utvecklingen.

Jag menar att en samlad nationell IT-politisk strategi behövs. I denna strategi kan regeringens bredbandsstrategi vara en viktig del, men vissa målsättningar bör uppgraderas. En bredare nationell IT-politisk strategi behövs för att underlätta för alla aktörer, allt ifrån myndigheter och kommuner till företag och medborgare, så att det framgår vilken insats som kan förväntas av vem och när. Flera studier visar att investeringar i IT och bredband har varit positiva för samhällsutvecklingen och att de länder som investerat mycket också har haft en hög produktivitetstillväxt (Källa: Penning- och valutapolitik 2/2009, Riksbanken). Syftet med en IT-politisk strategi bör vara att stödja det framväxande jobbskapande kunskapssamhället och ett socialt och miljömässigt hållbart samhälle. Att stödja framväxten av nya innovationer och produkter är viktigt både ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och ur ett demokratiperspektiv.

EU:s telekompaket

IT ingår som en viktig del i Lissabonstrategin och flera IT-politiska strategier har antagits på europeisk nivå. EU:s så kallade telekompaket antogs den 25 november 2009 och medlemsländerna gavs då 18 månader för att implementera dess bestämmelser i den nationella lagstiftningen. Telekompaketet är en översyn av regelverket på EU-nivå, vilket ligger till grund för de nationella bestämmelserna på området. Genom det nya regelverket kommer konkurrensen och konsumentskyddet att stärkas i Europa. Tydliga regler innebär ökade investeringar från företagen. Telekompaketet innehåller tydliga skrivningar om nätneutralitet, som innebär att de nationella regleringsmyndigheterna (i Sverige Post- och telestyrelsen, PTS) ska verka för att användarna ska nå och distribuera de tjänster och applikationer som de önskar. I jämförelse med nuläget innebär telekompaketet en ökad öppenhet på Internet för EU:s medborgare. Det är viktigt att Sverige snarast implementerar paketet i den nation-

Fel! Okänt namn på

ella lagstiftningen så att vårt land kan fortsätta ligga i täten av IT-utvecklingen.

Ägandet av IT-infrastrukturen

I regeringens bredbandsstrategi sägs att sektorn elektronisk kommunikation har behov av särskilda regler som kan tillämpas i syfte att skapa en effektiv konkurrens. Regleringen är inriktad mot att med hjälp av särskilda skyldigheter komma till rätta med så kallade flaskhalsar i infrastrukturer, det vill säga sådana delar av infrastrukturen som av kostnadsskäl eller av annan anledning inte kan väntas bli konkurrensutsatta inom överskådlig tid. Regleringen ska så långt möjligt främja infrastrukturbaserad konkurrens, vilket innebär anläggning av parallell infrastruktur där så är möjligt. I de fall det inte är möjligt och då det finns skäl att bevilja tillträde till ett dominerande företags infrastruktur ska tillträdet ske på så oförädlad nivå som möjligt, exempelvis så kallad svartfiber. Olika regionala marknadsförhållanden kan innebära att det i vissa regioner kan vara motiverat med konkurrens inom en infrastruktur medan konkurrensen i andra regioner kan ske på infrastrukturnivå.

För att skapa förutsättningar för företag att växa och driva verksamhet beslutade alliansmajoriteten i riksdagen hösten 2008 att konkurrenslagen kompletteras med regler som innebär ett starkt skydd mot att det offentliga bedriver illojal konkurrens med privat verksamhet. I mars 2010 presenterade regeringen propositionen ”Tillgängliga elektroniska kommunikationer” som bland annat fastslår att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Målet ska i första hand uppnås genom väl fungerande marknader. Det är en uppgift för aktörerna på marknaden att bygga ut infrastruktur för bredband och att tillhandahålla tjänster för elektronisk kommunikation. Statens huvudsakliga uppgift är att se till att marknaden fungerar effektivt och att marknadsaktörerna ges rätt förutsättningar för att driva sin verksamhet.

Kommunerna har en särskild roll för IT-infrastrukturen i och med att de ger tillstånd för operatörer att anlägga nät. Kommunerna äger ofta den mark, där ledningarna dras. Kommunala bostadsbolag anlägger fibernät för att kunna erbjuda sina hyresgäster tillgång till bredbandsanslutningar. Bredbandsnät med en tydlig geografisk avgränsning, så kallade stadsnät, finns idag i cirka två tredjedelar av landets kommuner. I de allra flesta fall är stadsnäten kommunalt ägda, men det förekommer också privat ägda stadsnät. Ofta är det de kommunala energibolagen som startat stadsnätssatsningarna. År 2008 ägdes cirka 25–30 procent av den totala fiberinfrastrukturen av stadsnäten (Källa: Bredbandsstrategi för Sverige, 2009). Syftet med stadsnäten är att de ska utgöra en operatörsneutral infrastruktur, där stadsnätet står för själva uppkopplingen medan tjänsterna tillhandahålls av kommersiella aktörer. Stadsnäten utgör idag en stor och viktig del av den nationella infrastrukturen då de byggts upp med fiberkablar i sin struktur.

Jag anser att den grundläggande IT-infrastrukturen behöver byggas ut såväl nationellt regionalt som lokalt eftersom kraven på kapacitet ökar liksom behovet av mer konkurrens och valfrihet. Därför behöver investeringsklimatet vara gott samtidigt som det finns en väl avvägd reglering för att göra den grundläggande IT-infrastrukturen tillgänglig för alla på likvärdiga villkor. En viktig utgångspunkt för mig är att offentliga aktörer inte ska bedriva kommersiell verksamhet i konkurrens med privata aktörer. Där konsumenternas behov kan tillgodoses genom marknadsmekanismerna är denna lösning därför att föredra. Det offentliga har emellertid huvudansvaret för att infrastrukturen når hela landet. När investeringarna görs enbart utifrån marknadens önskemål, är det i huvudsak projektens ekonomiska bärkraft som påverkar när och var investeringarna görs. Samtidigt är det ofta i områden med låg betalningsförmåga som investeringarna medför de största kostnaderna. I grund och botten är detta en fråga om att hålla samman samhället. Jag anser att man som medborgare ska kunna delta i det ekonomiska, sociala och politiska livet på lika villkor i alla delar av landet.

För att optimalt utnyttja potentialen inom informationsteknologisektorn är det nödvändigt med ett nära samarbete mellan det offentliga och teknikens drivande krafter. Därför bör det privata näringslivet ha en viktig roll när beslut om investeringar fattas. Även i samband med att själva investeringarna görs är jag positiv till ett nära samarbete mellan det offentliga och näringslivet i form av offentlig-privat samverkan (OPS). Telia Sonera har, efter en lagändring, genomfört en så kallad funktionell separation, där det fasta kopparnätet lagts i ett särskilt bolag, Skanova, som ägs av Telia Sonera. Delar av statens innehav i Telia Sonera har sålts. Den som kontrollerar det fasta kopparnätet är i besittning av en resurs som är av betydelse för Sveriges beredskap att bemöta hot och påfrestningar på samhället. Staten bör inte avhända sig sitt kontrollerande inflytande i Telia Sonera innan man har funnit en ur säkerhetspolitisk synpunkt godtagbar lösning för ägandet av den infrastruktur som företaget kontrollerar via Skanova.

Bredband åt alla

Sverige är ett av de länder i Europa som har den högsta andelen hushåll med bredbandsabonnemang. Det fasta telenätet är det nät som når flest hushåll och företag med bredband. Närmare 98 procent av hushållen och 95 procent av företagen nås av detta nät, som erbjuder bredband via tekniken xDSL. De mobila 3G-näten täcker tillsammans 99 procent av befolkningen. Kabeltevenäten och de fiberbaserade näten finns framförallt i tätorter. Emellertid kan 5 procent av befolkningen, som nås av det fasta nätet, inte få ett bredbandsabonnemang via detta nät. Cirka 10 procent av befolkningen som täcks av mobila nät beräknas inte kunna få ett stabilt och fungerande bredband via det mobila nätet (Källa: Bredbandsstrategi för Sverige, 2009).

Många företags kontakter med kunder, leverantörer och myndigheter förutsätter i dag bredbandskapacitet. Den kontinuerliga utvecklingen av tjänster

Fel! Okänt namn på

kräver successivt högre överföringskapacitet för att företagen ska kunna fortsätta att utvecklas. Det gäller på landsbygden likaväl som i storstäderna. Hushållens behov och efterfrågan på bredbandslösningar växer också successivt. För att våra landsbygder fortsatt ska kunna utvecklas som attraktiva boendemiljöer för en stor del av befolkningen behöver tillgången till bredband med hög kapacitet spridas till betydligt större delar av landet än i dag. Tillgången till bredband är överlag god i Sverige, men det finns stora skillnader. Särskilt på landsbygden är valmöjligheterna vad gäller leverantörer ibland mycket begränsade. Det finns också områden som helt saknar tillgång till bredband eller har bredband med låg kapacitet och kvalitet.

Högre ambitioner för överföringskapaciteten

Det finns ständigt ökande efterfrågan på bandbredd orsakad av utvecklingen av nya bandbreddskrävande tjänster. Samtidigt pågår en teknikutveckling mot allt högre överföringshastigheter. Detta ställer stora krav på infrastrukturen och investeringar för att möta utvecklingen. Flera operatörer genomför eller planerar investeringar i utbyggnad av fibernät och fjärde generationens mobilnät. Regeringens ambition är att år 2020 bör 90 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Redan år 2015 bör 40 procent ha tillgång till bredband med den hastigheten, anser regeringen (Källa: Bredbandsstrategi för Sverige, 2009). Denna ambition finner jag vara alltför låg. Jag vill höja ambitionen och anser att målet för IT-utbyggnaden ska vara att 90 procent av alla hushåll ska ha tillgång till uppkoppling med minst 100 Mbit senast år 2015, och att 90 procent ska ha möjlighet till uppkoppling med 1 Gbit senast år 2020. Detta kräver fiberanslutning.

Minimikrav på bredband i hela landet

Tillgång till höghastighetsanslutning till Internet är ibland viktigare på landsbygden än i tätorter eftersom många arbetar på distans. De företag som inte kan kommunicera med kunden får det svårt på marknaden. Regeringen har beslutat om satsningar på bredband inom ramen för Landsbygdsprogrammet som en del av den europeiska ekonomiska återhämtningsplanen. Totalt omfattar stödet 250 miljoner kronor med beräknad start år 2010 och utbetalningar fram till och med år 2012. Syftet är att alla ska få möjlighet att delta i informationssamhället och få del av kommersiell och offentlig service.

Det är av största vikt att skapa goda förutsättningar för investeringar i infrastruktur för bredband i hela landet. Boende och företag i glesbefolkade delar av landet ska ha möjligheter liknande dem som finns i tätbefolkade områden. Detta kräver riktade insatser. Det handlar om att stimulera de drivkrafter som finns, stödja det engagemang och den kompetens som finns i landet hos enskilda, företag, lokala organisationer och kommuner att få till-

gång till bredband. Alliansregeringen genomför därför satsningar på infrastruktur för bredband omfattande 625 miljoner kronor under perioden 2010–2012, bland annat inom ramen för Landsbygdsprogrammet. Jag anser dock att ytterligare åtgärder behöver vidtas och att en tydlig ambitionshöjning behöver göras vad gäller den lägsta acceptabla överföringskapaciteten. Inte minst för landsbygdens utveckling behövs också en höjd målsättning närmare i tid för den nivå på kapaciteten för elektroniska kommunikationer som ska vara tillgänglig för alla medborgare.

Samhällsomfattande tjänster är benämningen på det minimiutbud av elektroniska kommunikationstjänster som alla användare har rätt att ta del av enligt lagen om elektronisk kommunikation. Denna lag bygger i sin tur på EU:s direktiv om samhällsomfattande tjänster, även kallat USO-direktivet. Lagen säger att rimliga krav på bland annat telefoni och ett funktionellt tillträde till Internet ska tillgodoses. Med ”funktionellt tillträde” menas ett slags miniminivå som man som medborgare rimligen kan förvänta sig. Inom ramen för EU:s regelverk finns möjligheter att anpassa krav på överföringshastigheter utifrån nationella förutsättningar. I Sverige definieras sedan år 2004 nivån för ett funktionellt tillträde till 20 kbit/sek. Många andra länder har helt andra nivåer på denna tjänst som staten ska garantera. Exempelvis höjde den finska regeringen nivån till 1 Mbit/s i oktober 2009. I Frankrike har föreslagits en överföringshastighet om 512 kbit/s och i Storbritannien en hastighet om 2 Mbit/s. I propositionen ”Tillgängliga elektroniska kommunikationer”, som presenterades i mars 2010, föreslås att nivån för ett funktionellt tillträde till Internet ska uppgredas. Regeringen lutar i propositionen åt att nivån 1 Mbit/s är lämpligt men avser att återkomma i frågan. Jag föreslår en höjning av funktionellt tillträde till Internet i Sverige till 2 Mbit/s. Det skulle innebära att en av de viktigaste förutsättningarna för boende och företagande i alla delar av landet säkras.

Det offentliga ansvar för bredbandstäckningen

Enligt EU-direktivet om samhällsomfattande tjänster (2002/22/EG) ska nivån på den service som erbjuds inom samhällsomfattande tjänster motsvara genomsnittet i samhället. Om det behövs för att vissa samhällsomfattande tjänster ska finnas tillgängliga till ett överkomligt pris, stadgar direktivet att en lämplig operatör (en så kallad USO-operatör) får förpliktas att tillhandahålla sådana tjänster. Kravet på ett överkomligt pris för den enskilde användaren står i samband med dennes möjlighet att överblicka och kontrollera sina utgifter. Direktivet anger att vissa tjänster ska vara samhällsomfattande och fastställer särskilda användar- och konsumentrelaterade rättigheter. Samhällsomfattande tjänster definieras som det minimiutbud av tjänster av viss angiven kvalitet som ska vara tillgängliga för användare oavsett var de befinner sig och till ett överkomligt pris. Direktivet bygger på tanken att det i första hand

Fel! Okänt namn på

är marknaden som ska se till att de tjänster som behövs finns tillgängliga för abonnenterna till ett överkomligt pris. Jag delar uppfattningen att IT-infrastrukturen främst bör byggas ut genom marknadsmekanismer. Men det finns områden som inte kommer att bli kommersiellt intressanta inom överskådlig tid. Jag anser att en operatörsfinansierad fond införs för att finansiera IT-investeringar i områden där detta ej kan ske på kommersiella villkor. Intäkter från spektrumauktioner skulle också kunna tillföras denna fond.

Det fasta telenätet håller på att brytas upp på många håll eftersom det innehåller gamla uttjänade delar som ger för höga driftskostnader. För dem som bor i glesbebyggda trakter är det sannolikt nödvändigt att mobilt bredband kommer att få en växande roll. Under den kommande mandatperioden behöver det fattas beslut om användningen av frekvenser för mobila bredbandslösningar som ökar möjligheten till riktigt höga överföringskapaciteter även i glest bebyggda områden. Alliansregeringen har öppnat för att delar av det frekvensutrymme som tidigare använts för marksänd tv, det så kallade 800-bandet, ska användas för andra ändamål. Detta frekvensband har mycket goda yttäckningsegenskaper, vilket skapar förutsättningar för att tillhandahålla mycket snabba och säkra elektroniska kommunikationer över i stort sett hela landet. Därigenom innebär regeringens frekvenspolitik en tydlig möjlighet för landsbygden och glesbygden.

I regeringens bredbandsstrategi beskrivs regeringens planer på att initiera ett bredbandsforum för samverkan och dialog om utbyggnad av bredband. Post- och telestyrelsen har också fått i uppdrag att utreda hur lämpliga frekvensband för elektroniska kommunikationer kan användas för ökad tillgänglighet i områden som saknar tillgång till bredband eller har bredband med låg kapacitet och kvalitet.

Kommunernas ansvar

I den statliga utredningen Bredband till hela landet (SOU 2008:40) föreslogs att det ska inrättas ett statligt stöd för att bygga ut bredband till eftersatta områden, där kommunen bedömer att en marknadsmässig utbyggnad inte kommer till stånd inom fem år. Dessa insatser föreslogs medfinansieras av EU:s strukturfonder och regionalpolitiska medel. Regeringen beslöt dock att inte gå vidare med utredningens förslag. EU-kommissionen har avsatt 1 miljard euro för utbyggnad av fiberinfrastruktur inom unionen. Detta innebär cirka 190 miljoner kronor för Sveriges del. För att dessa pengar ska bli tillgängliga krävs en medfinansiering på 25 procent med nationella medel. Denna medfinansiering kommer kommunerna att behöva stå för om Sverige ska få del av EU-pengarna. I allmänhet är detta inte någon betydande utgift för kommunerna. I vissa kommuner med stor yta och liten befolkning kan utgiften dock bli betungande. Det är i dessa kommuner som behovet av offentlig finansiering är som störst. Jag föreslår att dessa kommuner i särskilda fall kan få statliga medel för att täcka en del av den aktuella kommunala med-

finansieringen. Då det handlar om små totalbelopp bör dessa medel kunna rymmas inom befintliga regionalpolitiska anslag.

Jag vill också påminna om att kommunernas planeringsansvar tydliggörs genom att kopplingen till infrastruktur för elektroniska kommunikationer stärks i plan- och bygglagen. En god IT-infrastruktur är lika viktig som vatten och avlopp.

Robust IT-infrastruktur

Tillförlitligheten och robustheten i kommunikationerna måste vara hög. Därför måste operatörer, infrastrukturägare och olika samhällsviktiga verksamheter ha tydliga mål för vilken nivå för säkerhet och robusthet som deras tjänster ska vila på. Särskilt bör beaktas hur mindre IT-infrastrukturägare ska kunna upprätthålla hög tillförlitlighet. Regeringen har under 2010 givit PTS i uppdrag att analysera och ge förslag om hur arbetet med robusta elektroniska kommunikationer kan utvecklas för att motsvara samhällets och samhällsviktiga användares långsiktiga behov. Det är mycket angeläget att detta utredningsarbete omsätts i tydliga och verkningsfulla åtgärder för att garantera alla medborgare tillgång till fungerande elektroniska kommunikationer liksom funktionen hos 112-numret även vid extrema vädersituationer och andra stora påfrestningar. Det har bland annat uppmärksammats att det kan finnas skäl att kräva bättre reservdrift av mobilmaster samt att vid avbrott erbjuda användarna trafik i andra operatörers nät.

Under stormen Gudruns första timmar i januari 2005 försvann såväl fast telefoni som mobiltelefoni i de värst drabbade områdena, och därmed slutade SOS-numret 112 att fungera. Detta är naturligtvis inte acceptabelt. Flera åtgärder har vidtagits, bland annat inom ramen för PTS strategi och handlingsplan för åren 2009–2011. Men behoven av ytterligare åtgärder finns, bland annat för att säkra tillgängligheten till 112-numret. Samtidigt måste även tillförlitligheten för övrig telefoni höjas inför framtiden. Teleoperatörer ska vara skadeståndsskyldiga gentemot den enskilde när de ej kan leverera vad de lovat. Detta skulle vara ett effektivt sätt att stärka både medborgarnas, konsumenternas och företagets ställning samt långsiktigt understödja tillgången till elektroniska kommunikationer.

Lokalradion är en viktig informationsbärare i kristid. I flera län har dock lokalradion för svaga sändare för att nå ut på ett tillfredsställande sätt i hela länet. I tillståndsvillkoren till SR bör det därför slås fast att lokalradion i hela landet ska ha tillräcklig styrka för att nå alla hushåll.

Tillgång till etern

Den ökade efterfrågan på radiofrekvenser i samhället har lett till att frekvenser blir allt mer ekonomiskt värdefulla. Värdet av frekvensanvändningen

Fel! Okänt namn på

uppskattas till 2,2 procent av BNP inom EU (Källa: Review Impact Assessment KOM (2007) 1472). I propositionen ”Tillgängliga elektroniska kommunikationer” (prop. 2009/10:193) föreslås en modernisering och effektivisering av reglerna för tillstånd att använda radiosändare i lagen om elektronisk kommunikation. Tillstånd att använda radiosändare ska kunna avse inte bara rätt att använda en viss radiosändare, utan också en generell rätt att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme. Den som har ett sådant tillstånd ska inte behöva något särskilt tillstånd för varje enskild radiosändare. När efterfrågan på tillstånd att använda radiosändare överstiger frekvensutrymmet, ska tillstånd fördelas antingen genom en form av kvalitetsupphandling (”skönhetstävling”), auktionering eller genom en kombination av dessa förfaranden.

Frekvensområdet 790–862 MHz, som också kallas 800-bandet, har tidigare använts för marksänd tv. Frekvensbandet är väl lämpat för att användas för mobila bredbandstjänster eftersom det har goda yttäckningsegenskaper, vilket ökar möjligheten till täckning även i glest bebyggda områden. Jag menar att PTS snarast ska genomföra nytilldelningar i till exempel frekvensbanden 790–862 MHz, 1 785–1 805 MHz samt 2 300–2 400 MHz och att tillståndsvillkoren blir så teknikneutrala som möjligt.

PTS planerar att under våren 2010 auktionera ut tillstånd i 800-bandet. Enligt den nuvarande planeringen från PTS ska bandet auktioneras ut i olika bitar, där en enskild aktör får köpa max 2 x 10 MHz. Jag är positiv till en sådan begränsning. Jag befärrar att en större dominans från en enskild aktör skulle innebära att konkurrensen i praktiken slås ut. Det är viktigt att PTS i sin tillståndsprocess tar hänsyn till 800-bandets betydelse för att säkra tillgången till bredband med hög kapacitet i hela landet. Särskild betydelse har dessa frekvenser för de områden där det inte är ekonomiskt rimligt att dra bredband via kabel.

Öppen konkurrens inom nätet

Telia Sonera, som tidigare haft monopol på telemarknaden, har därefter haft en skyldighet att upplåta sitt kopparnät åt övriga operatörer på den svenska marknaden. I maj 2010 beslutade Post- och telestyrelsen (PTS) att denna skyldighet utökas genom att Telia Sonera ska upplåta sitt nät så att andra operatörer ska kunna erbjuda bredbandstjänster till konsumenterna genom att köpa tillträde till Telia Soneras accessnät, oavsett om det består av koppar eller fiber. Operatörerna kan därmed köpa tjänster av Telia Sonera eller sätta in sin egen utrustning i telestationerna. Tillträdet innebär en större flexibilitet och en ökad trygghet för de aktörer som vill investera och ge svenska konsumenterna bra bredbandstjänster och många operatörer att välja mellan. När det gäller fibernät i städerna finns det andra aktörer som är minst lika dominerande som Telia Sonera. Jag anser därför att skyldigheten att upplåta det befintliga accessnätet ska gälla även för dessa aktörer.

EU-kommissionen har uppmanat PTS att inkludera Telia Soneras kanalisation, det vill säga tomrören där fiberkablarna kan dras, i denna skyldighet. Jag anser att motsvarande krav ska ställas också på andra aktörer som förbättrat kanalisation för fibrer. Detta krav ska gälla såväl för tomma rör som för rör där det finns kapacitet att lägga in mer fiber.

Användning av IT inom den offentliga sektorn

Det offentliga ska vara ett föredöme i användandet av IT-lösningar för att främja tjänsteutvecklingen, förbättra medborgare och företags möjlighet att delta i samhällsdebatten samt underlätta deras vardag i kontakten med det offentliga.

Kristdemokraternas mål är att Sverige ska vara världsbäst på e-förvaltning. Rätt använd kan e-förvaltning avsevärt minska den administrativa bördan och skapa effektivitetsvinster. E-förvaltning innebär också möjligheter till ökad delaktighet, fördjupad förståelse av de offentliga processerna och i förlängningen fördjupad demokrati. Under det svenska EU-ordförandeskapet 2009 arrangerade kommun- och finansmarknadsminister Mats Odell (KD) en ministerkonferens om e-förvaltning. Bland annat konstaterades det då att länder som kommit långt inom e-förvaltning även ligger i topp när det gäller ekonomi och konkurrenskraft. Självfallet får utvecklingen av e-förvaltning på nationell nivå inte leda till nya hinder på den inre marknaden.

En total genomsyn av lagar och regler behöver göras i syfte att anpassa dessa utifrån tjänstesamhällets logik. Alla myndigheter ska därför fullständigt genomlysa sin verksamhet och sina ansvarsområden för att i första hand förändra sitt sätt att agera, och i andra hand föreslå lag- och regeländringar på de områden myndigheten inte råder över.

IT i vården

Vårdsektorn ligger redan långt framme när det gäller användningen av IT. Vårdguiden och rådgivningssidan 1177.se är ett par kända exempel. Andra tillämpningar av IT inom vårdsektorn är den nationella patientöversikten (NPÖ), Ungdomsmottagningen på nätet, Patientens sammanhållna läkemedelsinformation (Pascal) och läkemedelsinformationsdatabasen SiL.

I den nationella IT-strategin för vård och omsorg, som regering, kommuner och landsting utarbetat, framgår att vård och omsorg kan förbättras genom ökade satsningar på e-hälsa. Med e-hälsotjänster kan utmaningen med en växande och åldrande befolkning som efterfrågar mer vård mötas samtidigt som kvaliteten och effektiviteten i vården kan förbättras. Det har uppskattats att 1 800 patienter dör varje år i Sverige till följd av medicinsk felbehandling

Fel! Okänt namn på

samtidigt som 35 procent av vårdkostnaderna bedöms orsakas av fel som begåtts inom sjukvården (Källa: Socialstyrelsen). IT ger verktyg för att förbättra hälso- och sjukvårdens arbete, vilket ger ökad patientsäkerhet, högre vårdkvalitet och minskade kostnader. Genom de förbättrade möjligheterna till informationsspridning kan patienten få ökad kunskap om sin sjukdom. Han/hon kan också söka information utanför biblioteks- och kontorstid. IT kan förbättra diagnosmetoderna och därigenom möjliggöra att patienten får rätt behandling. Genom IT kan arbetssätten utvecklas så att vården förbättras och effektiviseras.

Det administrativa arbetet kan effektiviseras inom sjukvården, vilket ger vårdpersonalen mer tid över till patienterna. Fungerande nationella IT-lösningar inom vården är betydelsefulla för etableringen av fristående vårdgivare. En del privata vårdföretag har verksamhet över hela landet och har väl fungerande interna system. Det är inte rimligt att kräva att dessa ska behöva anpassa sig till de olika landstingens sinsemellan skilda system. Alla vårdgivare ska kunna fungera i den nationella infrastrukturen inom vårdsektorn och samtidigt utveckla sina egna system efter sina behov. Exempelvis måste en privat vårdgivare kunna ha ett effektivare bokningssystem än landstinget utan att detta sätter käppar i hjulet för överföring av medicinsk information mellan vårdgivarna. Ju fler vårdgivare som ansluter sig till de olika systemen, desto effektivare blir tjänsterna och nyttoeffekterna blir större.

Grön IT

Sverige har länge fokuserat på miljöfrågor. För att bli än bättre behövs en nationell strategi för Grön IT tas fram med målet att Sverige ska vara världsbäst på Grön IT.

Informations- och kommunikationsteknologin erbjuder goda möjligheter att ersätta fysiska möten och konferenser med IT. Genom förbättrad konsumentupplysning kan arbetsgivarna bli mer medvetna om vilka möjligheter som finns att enkelt minska resor genom IT. Arbetsgivare bör i sin tur informera anställda om hur de kan minska sitt totala resande och resa så miljövänligt som möjligt.

IT innebär en revolution i sättet att organisera och producera varor och tjänster och har därmed en stor potentiell inverkan på både transportbehoven och energi- och materialströmmarna i samhället. Industriella processer, elektriska apparater, motorer av olika slag och byggnader är alla exempel på sammanhang där IT utnyttjas för att öka effektiviteten i energi- och materialanvändningen. IT har visat sig ha potential till stora energibesparingar i hela ekonomin. Exempelvis visar undersökningar att övervakning och styrning med hjälp av IT, genom exempelvis smarta elnät och smarta elmätare, kan minska energianvändningen i byggnader med upp till 17 procent och minska koldioxidutsläppen inom transportlogistiken med upp till 27 procent (Källa: Europeiska kommissionen KOM(2008)0241).

Staten skulle kunna vara mycket mer proaktiv och vara ett gott föredöme för näringslivet, till exempel när det gäller användande av IT för att minska fysiska resor. För att främja arbete hemifrån och minska de fysiska resorna till och från arbetet skulle jag vilja inleda en diskussion kring flexibelt arbete med arbetsmarknadens parter. Sverige skulle också kunna ta ledningen internationellt, genom att utveckla den svenska riksdagen till ett mobilt parlament.

RIT-avdrag

Regeringen har infört möjlighet till skattereduktion för hushållsarbete och för arbete med reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad av vissa bostäder. Det huvudsakliga syftet med reformen är att minska svartarbete och öka arbetskraftsutbudet. Möjlighet till HUS-avdrag finns för vissa markarbeten, bland annat för arbete med ledningar för elektricitet eller elektronisk kommunikation i direkt anslutning till byggnaden. Möjligheten till avdrag minskar kostnaden för och främjar uppgradering av accessnät för elektronisk kommunikation.

Det finns ett stort intresse hos privatpersoner att köpa IT-tjänster i hemmet. Enligt en undersökning, som Demoskop genomfört på uppdrag av Almega, anser 18 procent av svenskarna att de har behov av hjälp med IT-tjänster i hemmet. Av dessa tror 78 procent att ett skatteavdrag skulle innebära ett högre intresse för att köpa denna typ av tjänst. I dagsläget är det bara 3 procent av hushållen som tar hjälp av ett externt företag för supporttjänster.

Ett så kallat RIT-avdrag bör införas för att bland annat underlätta den personliga användningen av IT. Med detta menas att skattereduktionen för köp av hushållsnära tjänster samt ROT-tjänster utvidgas till att även innefatta IT-tjänster. Enklast sker detta genom att begränsningen för skattereduktionen gäller alla tjänster som hör till hushållet. Ett skatteavdrag för RIT-tjänster skulle öppna upp en ny marknad och skapa nya arbetstillfällen, inte minst bland yngre personer. Framför allt skulle detta innebära en chans för enmans- och fåmansföretag.

Sverige som serverparadis

Marknaden för så kallade molntjänster växer snabbt. Genom dessa tjänster kan användaren få tillgång till stora dataresurser via Internet, exempelvis genom att använda webbläsare. Därigenom kan användaren få exempelvis processorkraft och lagringsfunktioner som tillhandahålls via nätet utan att användaren själv behöver besitta den utrustning som krävs. Tillväxten av molntjänster skapar ett växande behov av serverhallar, där dataresurserna finns samlade.

Serverhallar kräver stora mängder energi för att kylas. Sverige borde vara en utmärkt plats för lokaliseringen av serverhallar. Vi har god tillgång till

Fel! Okänt namn på

förnybar elproduktion, vi har ett svalt klimat, politisk stabilitet och en välutbildad befolkning, inte minst inom teknik och datavetenskap. Men Sverige går idag miste om stora investeringar i serverhallar för molntjänster på grund av att vi beskattar deras elförbrukning mycket högre än våra konkurrentländer. IT är en av Sveriges basindustrier. Det vore därför lämpligt att se över energiskattenivåerna för molntjänster och liknande verksamheter i syfte att skapa goda förutsättningar för Sverige att inta en internationell tätposition när nya investeringar ska göras i sektorn.

Underlätta den fria rörligheten i Europa

En av hörnpelarna i Europeiska unionen är människors rättighet att röra sig fritt över gränserna för att besöka eller bosätta sig i ett annat land. Denna rörlighet försvåras och fördyras idag av teleoperatörernas prissättning för så kallad roaming, det vill säga möjligheten att använda sin telefon och sitt mobila bredband i en annan operatörs nät EU har redan beslutat om en prisreglering för röstsamtal och textmeddelanden (sms), vilket har inneburit betydande prissänkningar för konsumenterna. Roamingen för mobildata är däremot fortfarande oreglerad, vilket har lett till att priserna för att överföra en megabyte data varierar mellan 10 och 50 kronor. Detta kan jämföras med det pris på mellan 2 och 7 öre per megabyte som en svensk konsument med mobilt dataabonnemang betalar för data som överförs i den egna operatörens nät. Jag anser att EU även bör sätta ett tak för vilka priser som teleoperatörerna får ta ut för dataroaming. Detta pristak bör dels bestå av ett maxpris per megabyte, dels en maxtaxa per dag, en så kallad flat rate.

Forskning kring IT inom tjänstesektorn

IT-lösningar möjliggör utvecklingen av kunskapssamhället samtidigt som IT-branschen är en del av tjänstesamhället. För att Sverige ska fortsätta att vara en ledande IT-nation behöver kraftfulla satsningar på tjänsteforskning göras.

Stockholm den 27 oktober 2010

Lars-Axel Nordell (KD)